

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
«Қазгидромет» Республикалық мемлекеттік мекемесі
Жамбыл облысы бойынша филиалы

ЖАМБЫЛ ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ҚОРШАҒАН ОРТА ЖАЙ-КҮЙІ ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ БЮЛЛЕТЕНІ

II тоқсан, 2026 жыл

Тараз, 2026 ж.

МАЗМҰНЫ		Бет
	Алғысөз	3
1	Атмосфералық ауа ластануының негізгі көздері	4
2	Атмосфералық ауа сапасының жай-күйі	4
3	Атмосфералық жауын-шашын сапасының жай-күйі	8
4	Жер үсті сулары сапасының жай-күйі	9
5	Топырақтың ластану жай-күйі	10
6	Радиациялық жағдайы	11
	1 Қосымша	12
	2 Қосымша	14
	3 Қосымша	15
	4 Қосымша	16

Алғысөз

Ақпараттық бюллетень ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылау желісіне қоршаған орта жай-күйіне экологиялық мониторинг жүргізу жөнінде «Қазгидромет» РМК арнайы бөлімшелерімен орындалатын жұмыс нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень Тараз қаласы мен Жамбыл облысы аумағында қоршаған ортаның жай-күйі туралы мемлекеттік органдарды, қоғам мен халықты ақпараттандыруға арналған және ластану деңгейінің өзгеруі болған тенденциясының есебінен ҚР қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін бағалауға мүмкіндік береді.

1. Атмосфералық ауа ластануының негізгі көздері

Жамбыл облысы статистика департаментінің деректеріне сәйкес Жамбыл облысында тұрақты көздерден ластаушы заттардың нақты жиынтық шығарындылары 51,2 мың тоннаны құрайды. Тараз қаласы бойынша стационарлық көздерден ластаушы заттардың нақты жалпы шығарындылары 24,8 мың тоннаны құрайды.

Жамбыл облысында тіркелген автокөлік құралдарының саны 297,8 мың бірлікті құрайды (өсім 20,9 мың бірлік).

Статистика департаментінің деректеріне сәйкес, Жамбыл облысы, Тараз қаласында 36 474 жеке тұрғын үй, Жаңатас қаласында 1 439 жеке тұрғын үй, Қаратау қаласында 3 185 жеке тұрғын үй, Шу қаласында 6 650 жеке тұрғын үй бар. Қалалық елді мекендерде газбен қамтылған жалпы ауданның үлесі 100%, сумен қамтылуы 100% құрайды, ауылдық елді мекендерді газбен қамту 100%, сумен қамтуы 100 пайызды құрайды.

2. Жамбыл облысы атмосфералық ауа сапасының жай-күйі

Жамбыл облысының аумағында атмосфералық ауаның жай-күйіне бақылау 4 қол күшімен алынатын бекеттерде және 4 автоматты станцияда жүргізіледі (1 Қосымша).

Жалпы облыс бойынша ластану 15 көрсеткішке дейін анықталады: 1) қалқыма бөлшектер (шаң); 2) РМ 2,5 қалқыма бөлшектері; 3) РМ 10 қалқыма бөлшектері; 4) күкірт диоксиді; 5) көміртегі оксиді; 6) азот диоксиді; 7) азот оксиді; 8) фторлы сутек; 9) формальдегид; 10) күкіртсутек; 11) бенз(а)пирен; 12) марганец; 13) қорғасын; 14) кобальт; 15) кадмий.

Жамбыл облысы атмосфералық ауа сапасының бақылау нәтижелері

Тараз қаласы атмосфералық ауа ластану деңгейі «көтеріңкі» деп бағаланып СИ=3,5 (көтеріңкі деңгей) және ЕЖҚ=1,8% (көтеріңкі деңгей) болып анықталды.

Жаңатас қаласы атмосфералық ауа ластану деңгейі «төмен» деп бағаланып СИ=0,2 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) болып анықталды.

Қаратау қаласы атмосфералық ауа ластану деңгейі «төмен» деп бағаланып СИ=0,1 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) болып сипатталды.

Шу қаласы атмосфералық ауа ластану деңгейі «көтеріңкі» деп бағаланып СИ=4,2 (көтеріңкі деңгей) және ЕЖҚ=4,6% (көтеріңкі деңгей) болып сипатталды.

Кордай ауылында атмосфералық ауа ластану деңгейі «төмен» деп бағаланып СИ=1,0 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) болып сипатталды.

Нақты мәндер, сондай-ақ нормативтерден асып кету еселігі және асып кету жағдайларының саны 1-кестеде көрсетілген.

Атмосфера ауасының ластану сипаттамасы

Көрсеткіштер	Орташашоғыр		Ең жоғарғы бір реттік шоғыр		ЕЖҚ	ШЖШ _{м.б} жағдайларының саны		
	мг/м3	ШЖШ _{о.т} асуеселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.б} еселігі	%	> ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
						оның ішінде		
Тараз қаласы								
Қалқымабөлшектер (шаң)	0,115	0,77	0,5	1,00	0	0		
Күкірт диоксиді	0,009	0,18	0,088	0,18	0	0		
Көміртегі оксиді	0,90	0,30	5,3	1,07	0,03	2		
Азот диоксиді	0,055	1,37	0,15	0,75	0	0		
Азот оксиді	0,032	0,54	0,11	0,28	0	0		
Фторлы сутек	0,003		0,028	3,46	1,76	115		
Формальдегид	0,002	0,33	0,008	0,40	0	0		
Күкіртсутек	0,007	0,66	0,075	1,50	0,34	3		
Бенз(а)пирен	0,00028	0,28	0,0008					
Марганец	0,000064	0,064	0,000228					
Қорғасын	0,000017	0,057	0,000085					
Кобальт	0	0	0					
Кадмий	0	0	0					
Жаңатас қаласы								
Күкірт диоксиді	0,009	0,19	0,110	0,22	0	0		
Көміртегі оксиді	0,1316	0,04	0,662	0,13	0	0		
Қаратау қаласы								
күкіртдиоксиді	0,023	0,46	0,041	0,08	0	0		
Көміртегі оксиді	0,0062	0,002	0,280	0,06	0	0		
Шу қаласы								
РМ 2,5 қалқыма бөлшектері	0,0015	0,04	0,002	0,01	0	0		
РМ 10 қалқыма бөлшектері	0,0011	0,02	0,001	0,005	0	0		
Күкірт диоксиді	0,0123	0,25	0,022	0,04	0	0		
күкіртсутек	0,005		0,034	4,23	4,61	302		
Қордай а.								
Күкірт диоксиді	0,030	0,61	0,037	0,07	0	0		
көміртегі оксиді	0,182	0,06	5,188	1,04	0,03	1		

Экстремалды жоғары және жоғары ластану жағдайлары (ЖЛ және ЭЖЛ):

Жамбыл облысының елді мекендерінде тіркелмеген.

2026 жылғы 2-ші тоқсанмен 2025 жылдың 2-ші тоқсанын салыстырғанда Жамбыл облысындағы атмосфералық ауаның ластану деңгейі:

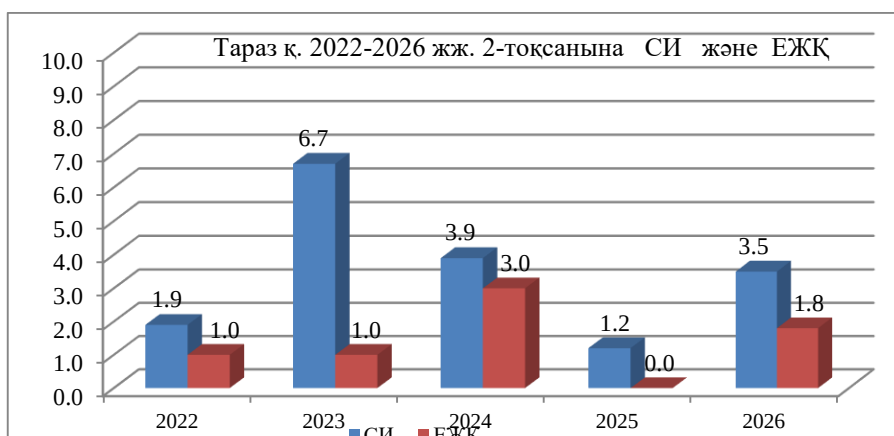
- өзгеріссіз — Жанатас, Қаратау, Шу қалалары, Қордай ауылы.
- төмен деңгейден жоғарылаған — Тараз қаласы (2 кесте).

**Жамбыл облысы аумағындағы атмосфералық ауа ластану деңгейінің
2 тоқсандағы динамикасы (2025–2026 жж.)**

Елді мекен	Ластану деңгейі		Негізгі ластанушы заттар ШЖШ _{м.б.} асу еселігі
	2 тоқсан 2025ж.	2 тоқсан 2026ж.	
Тараз қ.	Төмен СИ – 1,2 ЕЖҚ – 0%	Көтеріңкі СИ – 3,5 ЕЖҚ – 1,8%	Қалқымабөлшектер (шаң) 1,0 Көміртегі оксиді 1,1 Формальдегид 1,5 Күкіртсутек 3,5
Жаңатас қ.	Төмен СИ=0,2 ЕЖҚ=0%	Төмен СИ=0,2 ЕЖҚ =0%	
Қаратау қ.	Төмен СИ=0,3 ЕЖҚ =0%	Төмен СИ=0,1 ЕЖҚ =0%	
Шу қ	КөтеріңкіСИ=2,7 ЕЖҚ =7,7%	Көтеріңкі СИ=4,2 ЕЖҚ =4,6%	Күкіртсутек 4,2
Қордай а.	Көтеріңкі СИ=0,3 ЕЖҚ =0%	Көтеріңкі СИ=1,0 ЕЖҚ =0%	Көміртегі оксиді 1,0

Қорытынды:

Соңғы бес жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейі 2-ші тоқсанда келесідей болып өзгерді:

Графиктен көріп отырғанымыздай 2023 жылы ластану деңгейі жоғары болып бағаланса, 2022, 2024, 2026 жылдары көтеріңкі болып бағаланып, тек 2025 жыл төмен деңгейді көрсетті.

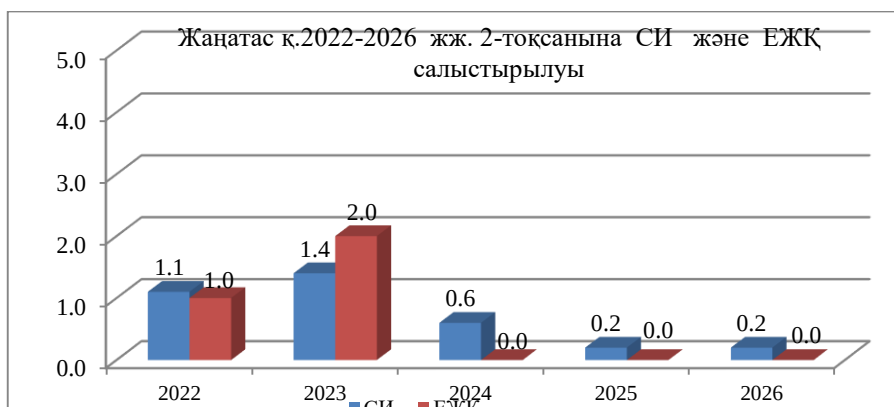
2-тоқсандағы ауа райы жағдайын бариялық құрылымдардың жиі ауысуы анықтады. Сәуірде облыстың таулы аудандарында мезгіл-мезгіл жауын-шашын (жаңбыр, қар), басқа аудандарында өткінші жаңбыр, күн күркіреуі, бірінші және екінші онкүндікте бұршақ жаууы байқалды. Атмосфералық фронталды бөліністердің өтуі кезінде желдің 15-20 м/с-қа дейін күшеюі тіркелді.

Мамыр мен маусым айларындағы қысқа мерзімді жаңбыр түріндегі жауын-шашын циклондар мен оларға байланысты атмосфералық бөліністердің әсерінен болды. Мамыр және маусым айларында күн жиі күркіреп, екінші онкүндіктің ортасында 37-42 градусқа дейін аптап ыстық байқалды.

2-ші тоқсанда жауған жауын-шашын мөлшері нормадан аз болып, сәуірде 20%, мамырда 20%, маусымда 14% құрады.

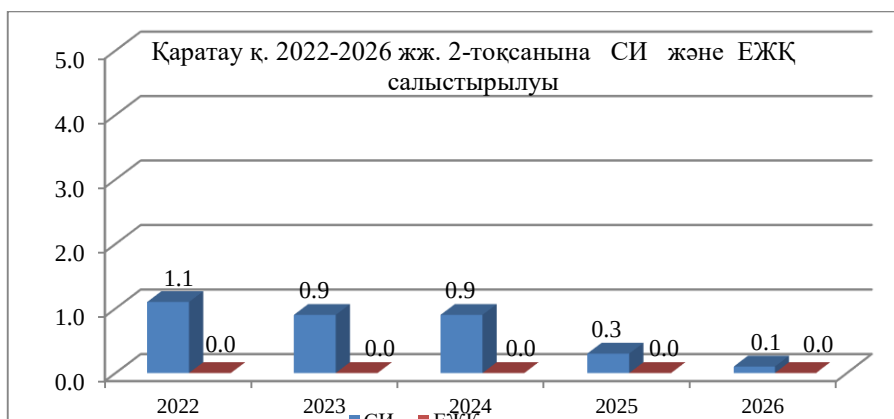
2-ші тоқсанда ҚМЖ (қолайсыз метеорологиялық жағдайлар) күндері тіркелген жоқ.

Соңғы бес жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейі 2 тоқсанда келесідей болып өзгерді:

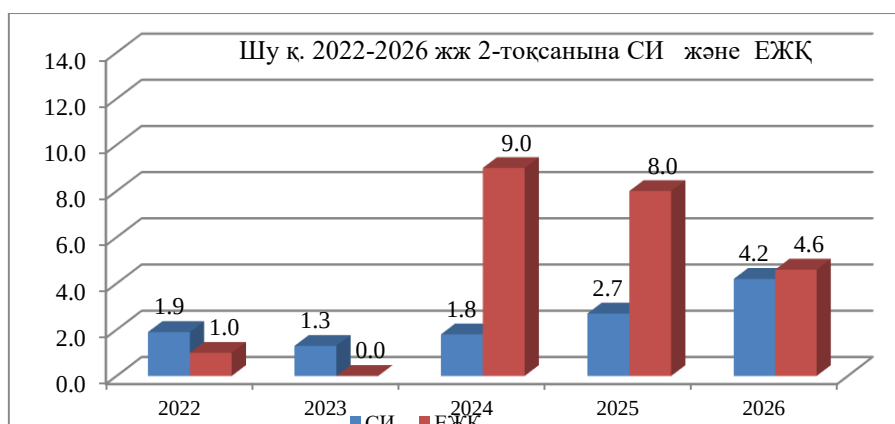
Атмосфералық ауа ластануының деңгейі 2024, 2025, 2026 жылдары төмен деп бағаланып, тек 2022, 2023 жылдары көтеріңкі деңгейді көрсетті.

Соңғы бес жылда Қаратау қаласы атмосфералық ауасының ластану деңгейі 2 тоқсанда келесідей болып өзгерді:

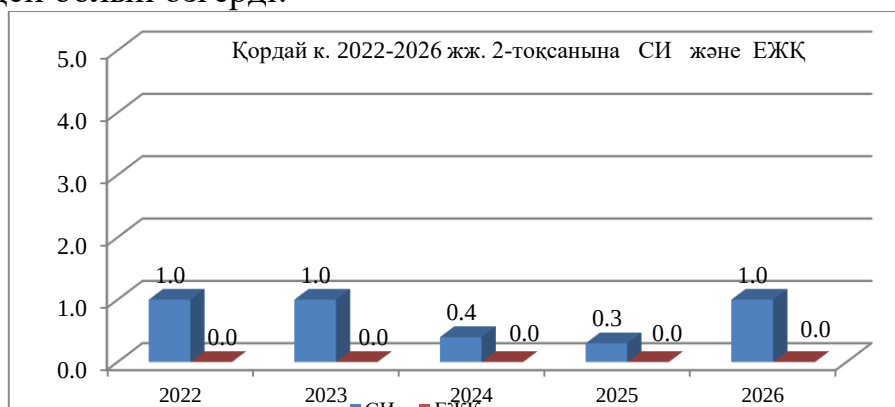
Графиктен көріп отырғанымыздай, атмосфералық ауаның ластану деңгейі төмен болып бағаланды.

Соңғы бес жылда Шу қаласы атмосфералық ауасының ластану деңгейі 2 тоқсанда келесідей болып өзгерді:

Графиктен көріп отырғанымыздай атмосфералық ауаның ластану деңгейі көтеріңкі болып бағаланып, тек 2023 жылы төмен деңгейді көрсетті.

Соңғы бес жылда Қордай а. атмосфералық ауасының ластану деңгейі 2 тоқсанда келесідей болып өзгерді:

Графиктен көріп отырғанымыздай, атмосфералық ауаның ластану деңгейі төмен болып бағаланды.

3. Атмосфералық жауын-шашын сапасының жай-күйі

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамына бақылау 3 метеостанцияда (Қаратау, Тараз, Төле би) алынған жаңбыр суына сынама алумен жүргізілді.

Жауын-шашын сынамаларында гидрокарбонаттар – 39,35%, сульфаттар – 19,60 %, нитраттар – 5,15 %, хлоридтер – 6,98 %, кальций – 17,82 %, натрия – 4,87%, калий – 2,02 %, магний – 2,88 %, аммоний ионы – 1,32%.

3 кестеде жауын-шашын құрамындағы жекелеген ластаушы заттардың мөлшеріне сипаттама берілген.

3 кесте

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Көрсеткіштер	Метеостанциядағы ең төменгі концентрация	Метеостанциядағы ең жоғары концентрация
Жалпы минералдану	Төле би МС – 37,3 мг/дм ³	Қаратау МС – 50,7мг/дм ³
Электр өткізгіштігі	Төле би МС – 65,6 мкСм/см	Қаратау МС – 79,7мкСм/см
рН (сутегі көрсеткіші)	Тараз МС – 6,54	Қаратау МС – 6,75
Аниондар, мг/л		
Сульфаттар (SO ₄)	Қаратау МС – 5,9	Тараз МС – 10,5

Хлоридтер (Cl)	Қаратау МС – 2,7	Тараз МС – 2,8
Нитраттар (NO ₃)	Қаратау, Тараз МС– 2,07	Төле би МС – 2,42
Гидрокарбонат тар(НСО ₃)	Тараз МС – 12,1	Қаратау МС – 25,7
Катиондар, мг/л		
Аммонии (NH ₄)	Төле би МС – 0,19	Қаратау МС –1,3
Натрий (Na)	Тараз МС – 2,00	Төле би МС – 2,2
Калий (K)	Төле би МС – 0,77	Қаратау МС– 0,91
Магний (Mg)	Қаратау МС – 1,15	МС Тараз– 1,35
Кальций (Ca)	Төле би МС – 6,8	Қаратау МС - 8,9
Микроэлементтер, мкг/л		
Қорғасын (Pb)	Қаратау МС – 0,18	МС Тараз – 0,27
Мыс(Cu)	Қаратау, Тараз МС- 1,25	Төле би МС – 1,7
Күшән (As)	Төле би МС – 0,2	Тараз МС – 0,49
Кадмий (Cd)	Қаратау, Тараз МС –0,02	Төле би МС –0,03

4. Жамбыл облысы аумағындағы жер үсті сулары сапасының бақылау нәтижелері

Жамбыл облысы бойынша жер үсті суларының сапасына бақылау 7 су объектісінің(Талас,Аса,Шу, Ақсу, Қарабалта өзендері, Білікөл көлі және Тасөткел су қоймасы) 12тұстамасында жүргізілді.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының 32физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: көзбен шолу, су шығыны, су температурасы, сутегі көрсеткіші, мөлдірлігі, еріген оттегі, қалқыма заттар, ОБТ₅, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді заттар, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар.

Жамбыл облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесі» (ҚР СРИМ 04.06.2025 жылғы № 111-НҚ бұйрығы) (бұдан әрі – Бірыңғай жіктеме).

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай жіктеме бойынша келесідей бағаланады:

4кесте

Су объектісінің атауы	Су сапасысыныбы		Параметрлері	Өлш. бірлік	Концентрация
	2 тоқсан 2025 жыл	2 тоқсан 2026 жыл			
Талас өзені	Зсынып (орташа ластанған)	Зсынып (орташа ластанған)	ОБТ ₅	мг/дм ³	2,27
			ОХТ	мг/дм ³	25,84
			Магний	мг/дм ³	30,09
			Сульфаттар	мг/дм ³	145,83
Аса өзені	5сынып (өте ластанған)	Зсынып (орташа ластанған)	ОБТ ₅	мг/дм ³	2,29
			ОХТ	мг/дм ³	26,95
			Магний	мг/дм ³	25,55
			Сульфаттар	мг/дм ³	117,45
Шу өзені	Зсынып (орташа ластанған)	4сынып (ластанған)	ОХТ	мг/дм ³	30,75
Ақсу өзені	4сынып	Зсынып	ОХТ	мг/дм ³	27,03

	(ластанған)	(орташа ластанған)	Магний	мг/дм ³	38,13
			Сульфаттар	мг/дм ³	286,33
Қарабалта өзені	5сынып (өте ластанған)	5сынып (өте ластанған)	Сульфаттар	мг/дм ³	657,3
Тасөткел су қоймасы	4сынып (ластанған)	4сынып (ластанған)	ОХТ	мг/дм ³	33,9

5-кестеден көріп отырғанымыздай, 2025 жылдың 2-ші тоқсанымен салыстырғанда Асаөзені жер үсті су сапасы 5-ші сыныптан 3-ші сыныпқа, Ақсу өзені су сапасы 4-ші сыныптан 3-ші сыныпқа ауысып, жақсарған;

Шу өзені су сапасы 3-ші сыныптан 4-ші сыныпқа ауысып, нашарлаған;

Талас және Қарабалта өзендері және Тасөткел су қоймасы жер үсті су сапасы айтарлықтай өзгерген жоқ.

Жамбыл облысы су объектілеріндегі негізгі ластаушы заттар магний, оттегіні химиялық және биохимиялық тұтыну, сульфаттар болып табылады.

Жоғары және экстремалды жоғары ластану жағдайлары

Жоғары (ЖЛ) және экстремалды жоғары ластану (ЭЖЛ) жағдайлары тіркелмеді.

Су объектілері тұстамаларындағы сапа бойынша ақпарат 2-қосымшада көрсетілген.

3-қосымшада Билікөл көлінің жер үсті су сапасының нәтижелері бойынша ақпарат.

5. Топырақтың ластану жай-күйі

Топырақтың ластануына мониторинг жүргізу Тараз қаласынан алынған топырақ сынамаларындағы ластаушы заттарды анықтау 5 нүктеде және Жамбыл облысында 8 сынама алу нүктесінде жылына үш рет жүргізіледі. Топырақта ауыр металдар құрамы: кадмий, қорғасын, мыс, хром, қорғасын анықталды.

5-кесте

Ауыр металдар шоғыры

Бақылау пунктін атауы	Ауыр металдар шоғыры, мг/кг.									
	Cd		Pb		Cu		Cr		Zn	
	мин	макс	мин	макс	мин	макс	мин	макс	мин	макс
қ. Тараз	0,18	0,67	16,72	29,24	0,87	1,14	0,23	0,78	3,15	5,37
қ. Жанатас	0,28	0,34	11,17	13,39	1,47	1,94	0,96	1,20	5,61	5,98
қ. Қаратау	0,19	0,23	26,14	27,28	0,67	0,98	0,64	0,83	3,82	4,04
қ. Шу	0,21	0,25	24,02	30,64	1,44	2,13	0,48	0,72	3,96	5,62
а. Қордай	0,16	0,23	20,13	23,86	0,99	1,72	0,39	0,54	2,51	3,85

Алынған топырақ сынамаларындағы қорғасын және хром құрамы шекті рұқсат етілген шоғырлар шегінде болды.

6. Радиациялық жағдайы

Жердегі гамма-сәулелену деңгейіне бақылаулар күн сайын 3 метеорологиялық станцияда (Тараз, Төле би, Шығанақ) жүргізіледі. Жамбыл облысы аумағында атмосфераның жер беті радиоактивтердің түсу тығыздығына бақылау 3 метеорологиялық станцияларда (Тараз, Төле би, Шығанақ) горизонтальді планшеттер алу бес тәуліктік сынама жолымен жүзеге асырылды.

6-кесте

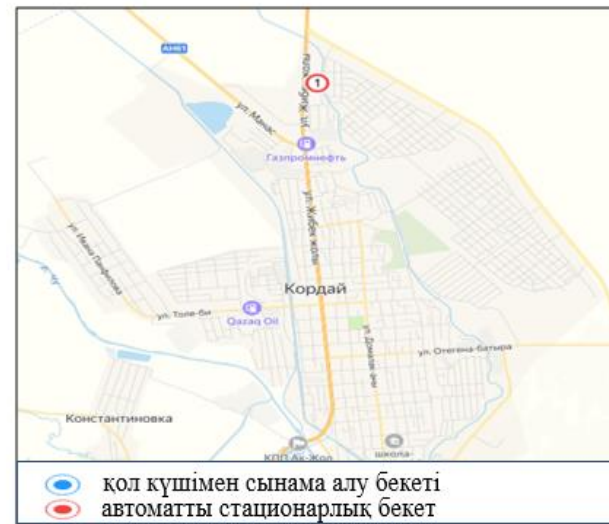
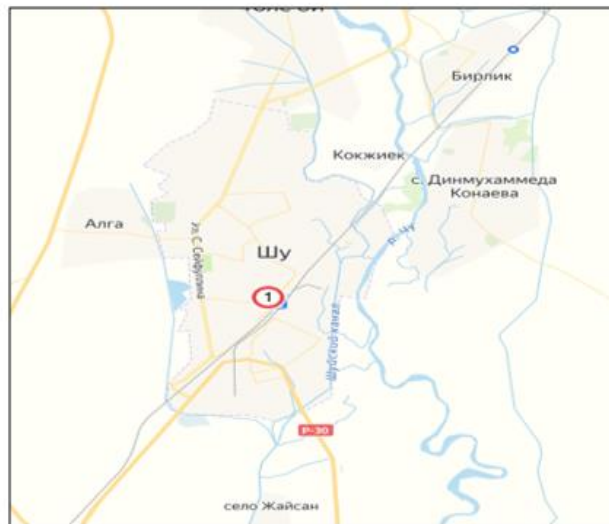
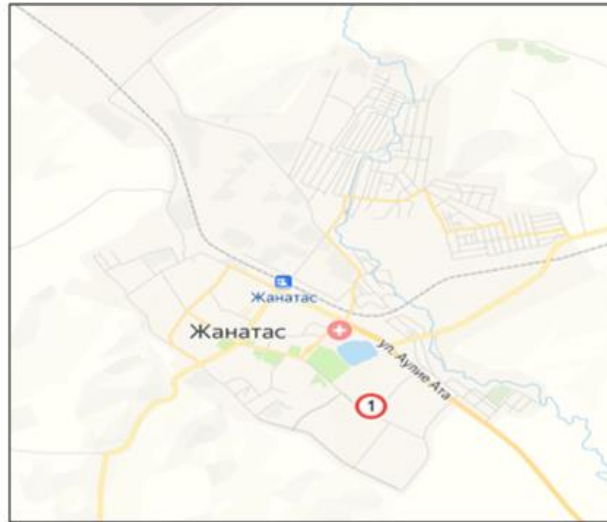
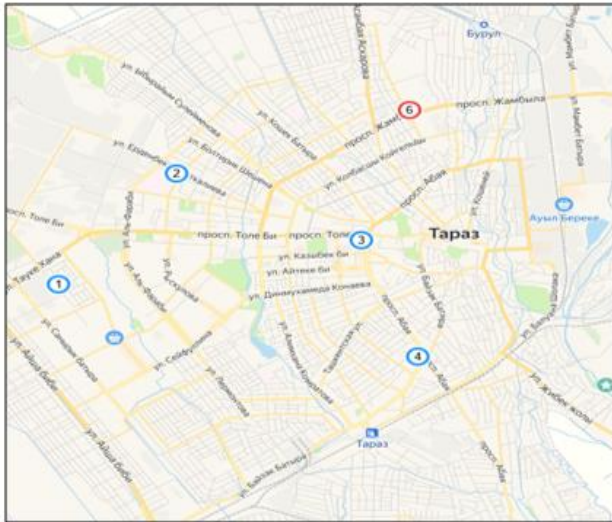
Көрсеткіштердің шекті мәндері

Көрсеткіштер (ШЖШ)	Максималды концентрация	Минималды концентрация
Гамма-фон(0,57 мкЗв/сағ)	0,25 мкЗв/сағ	0,08 мкЗв/сағ
Тығыздығы (110 Бк/м ²)	3,1 Бк/м ²	1,3 Бк/м ²

Облыс бойынша орташа радиациялық гамма-фон 0,17 мкЗв/сағ құрады, ал орташа түсу тығыздығы 2,0 Бк/м² құрады, бұл рұқсат етілген шекті жолдан аспайды.

Жамбыл облысындағы бақылау бекеттерінің орналасқан жері және анықталатын ластаушы заттар

Елді мекен	Бекеттердің мекен-жайы	Бақылау жүргізу	Анықталатын ластаушы заттар
Тараз қ.	№1 ЛББ Шымкент көшесі, 22	қолкүшімен алынғансы нама	Қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, фторлысутек, формальдегид, бенз(а)пирен, қорғасын, марганец, кадмий, кобальт.
Тараз қ.	№2 ЛББ Рысбек батыр көшесі, 15, Ниетқалиев көшесінің бұрышы		
Тараз қ.	№3 ЛББ Абай және Төле би көшелерінің бұрышы		
Тараз қ.	№4 ЛББ Абай даңғылы мен Байзақ батыр көшесінің қиылысы		
Тараз қ.	№6 ЛББ Сәтбаев көшесі мен Жамбыл даңғылы	үзіліссіз режимде, әр 20 минут сайын	күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, күкіртсутек
Жанатас қ.	№1 ЛББ учетный квартал 001, №18		күкірт диоксиді, көміртегі оксиді
Каратау қ.	№1 ЛББ Тамды әулие көшесі, №130		күкірт диоксиді, көміртегі оксиді
Шу қ.	№1 ЛББ Шу қалалық ауруханасының маңында		PM 2,5 қалқыма бөлшектері, PM 10 қалқыма бөлшектері, күкірт диоксиді, күкіртсутек
Қордай а.	№1 ЛББ Кібек жолы көшесі, №496«А»		күкірт диоксиді, көміртегі оксиді

Жамбыл облысы бақылау бекеттері мен метеостанциясының орналасу сызбасы

**2026 жылдың 2 тоқсанындағы Жамбыл облысы
жер үсті су сапасының тұстамалар бойынша ақпараты**

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Талас өзені	Су температурасы 12,0– 25,0°С шегінде болды, сутегі көрсеткіші 8,20–8,35, суда еріген оттегінің шоғыры 8,02–12,3 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,01 – 2,85 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 13 – 19см құрады.	
Жасөркен а., Жасөркен а. 0,7 км жоғары, су бекеті тұстамасында	5сынып	Қалқыма заттар – 55,33 мг/дм ³ . Қалқыма заттарконцентрациясы фондық кластан асады.
Солнечный к., гидро бекеттен 0,5 км төмен	3сынып	ОХТ – 25,2 мг/дм ³ , магний – 31,06 мг/дм ³ , сульфаттар – 150,66 мг/дм ³ .Оттегіні химиялық тұтынуконцентрациясы фондық кластан аспайды.Сульфаттардың және магнидіңконцентрациялары фондық кластан асады.
Тараз қ., Тараз қ. 7,5 км жоғары,МАЭС тұстамасынан 0,7км выше жоғары, су бекетінен 3,0 км жоғары	3сынып	ОБТ ₅ – 2,32 мг/дм ³ , ОХТ – 24,63 мг/дм ³ , магний – 27,8 мг/дм ³ , сульфаттар – 140,66 мг/дм ³ .Оттегіні биохимиялықтұтынуконцентрациясы фондық кластан аспайды.Оттегіні химиялықтұтыну,магнидіңжәне сульфаттардыңконцентрациялары фондық кластан асады.
тұстама Тараз қаласынан 10 км төмен, қант және спирт комбинаттарының фильтрация алқаптарынан шыққан коллекторлы-дренаж суларынан 0,7 км төмен	3сынып	ОБТ ₅ – 2,32 мг/дм ³ , ОХТ – 28,6 мг/дм ³ , магний – 33,13 мг/дм ³ , сульфаттар – 154,0 мг/дм ³ .Оттегіні биохимиялықтұтынуконцентрациясы фондық кластан аспайды.Оттегіні химиялықтұтыну, магнидің және сульфаттардың концентрациялары фондық кластан асады.
Аса өзені	Су температурасы 10,0 –21,0°С, сутегі көрсеткіші8,25–8,30, суда еріген оттегінің шоғыры 8,03–9,31мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,60 – 3,45 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 10–17см құрады.	
Шөлдала шағын ауданы (көпір үсті) , Құмшағал а/о.	3сынып	ОБТ ₅ – 2,29 мг/дм ³ , ОХТ – 26,0 мг/дм ³ , магний – 22,7 мг/дм ³ , сульфаттар – 109,56 мг/дм ³ .
Аса өз., Аса а. 500 м төмен	3сынып	ОБТ ₅ – 2,29 мг/дм ³ , ОХТ – 27,9 мг/дм ³ , магний – 28,4 мг/дм ³ , сульфаттар – 125,3 мг/дм ³ .Оттегіні биохимиялықтұтынуконцентрациясы фондық кластан аспайды.Оттегіні химиялықтұтыну, магнидің және сульфаттарконцентрациялары фондық кластан асады.
Білікөл көлі	Су температурасы 22,0 – 25,0°С, сутегі көрсеткіші 8,30, суда еріген оттегінің шоғыры 6,84 – 7,33 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 8,7 – 11,7 мгО/дм ³ , ОХТ 47,9– 52,9 мг/дм ³ , қалқыма заттар 59,0 – 89,0 мг/дм ³ , минерализация 1980–1996 мг/дм ³ , құрғақ қалдық 1919,0 – 1992,0 мг/дм ³ , мөлдірлігі 12– 13 см	

	кұрады.	
Шу өзені	Су температурасы 14,2 – 26,2°С шегінде болды, сутегі көрсеткіші 8,15–8,30, суда еріген оттегінің шоғыры 6,82–9,11 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,06 – 3,0мгО/дм ³ , мөлдірлігі 2–17 см құрады.	
Кайнар а. (Благовещенское а.), Кайнар а. 0,5 км төмен: су бекетінен 65 м. төмен	4сынып	ОХТ – 31,6 мг/дм ³ . Оттегіні биохимиялық тұтыну концентрациясы фондық кластан асады.
Д.Қонаев а. 0,5 км төмен	3 сынып	ОБТ ₅ – 2,427 мг/дм ³ , ОХТ – 29,9 мг/дм ³ , магний – 35,3 мг/дм ³ , сульфаттар – 230,0 мг/дм ³ . Оттегіні биохимиялық тұтыну концентрациясы фондық кластан аспайды. Оттегіні химиялық тұтыну, магнийдің және сульфаттардың концентрациялары фондық кластан асады.
Ақсу өзені	Су температурасы 14,6– 26,2°С шегінде болды, сутегі көрсеткіші 8,20–8,40, суда еріген оттегінің шоғыры 7,30–9,47 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,82 – 2,30 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 4 – 9см құрады.	
Ақсу а. 0,5 км жоғары, Ақсу өзені сағасынан 10 км	3сынып	ОХТ – 27,03 мг/дм ³ , магний – 38,13 мг/дм ³ , сульфаттар – 286,33 мг/дм ³ . Оттегіні химиялық тұтыну және сульфаттардың концентрациялары фондық кластан асады. Магнийдің концентрациясы фондық кластан аспайды.
Қарабалта өзені	Су температурасы 15,2– 26,0°С шегінде болды, сутегі көрсеткіші 8,15–8,40, суда еріген оттегінің шоғыры 7,46–10,1 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,12 – 2,72 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 3 – 9см құрады.	
Баласағұн к. Қырғызстанмен шекаралас, өзен сағасынан 29 км	5сынып	Сульфаттар – 657,3 мг/дм ³ . Сульфаттардың концентрациясы фондық кластан асады.
Тасөткел су қоймасы	Су температурасы 14,0 – 21,0°С шегінде болды, сутегі көрсеткіші 8,10–8,25, суда еріген оттегінің шоғыры 8,63–9,11 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,05 – 2,99 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 8 – 16см құрады.	
Тасөткел а., Тасөткел стансасынан оңтүстікке қарай 2,5 км, су қойма бөгенінен (оңтүстік-шығысқа) 0,5 км жоғары	4 класс	ОХТ – 33,9 мг/дм ³ .

3 Қосымша

Жамбыл облысының аумағындағы көлдердің жер үсті сулары сапасының нәтижелері

№	Көрсеткіштердің атауы	Өлшем бірлігі	2026 жылдың 2 тоқсаны
			Билікөл көлі
1	Көзбен шолу		таза
2	Температура	°С	23,5
3	Сутегі көрсеткіші		8,30
4	Еріген оттегі	мг/дм ³	7,085

5	Мөлдірлігі	см	12,5
6	ОБТ5	мгО/дм ³	10,2
7	ОХТ	мг/дм ³	50,4
8	Қалқыма заттар	мг/дм ³	74,0
9	Гидрокарбонаттар	мг/дм ³	355,5
10	Кермектік	мг/дм ³	9,72
11	Минерализация	мг/дм ³	1988,0
12	Натрий + калий	мг/дм ³	470,5
13	Құрғақ қалдық	мг/дм ³	1955,5
14	Кальций	мг/дм ³	92,15
15	Магний	мг/дм ³	62,3
16	Сульфаттар	мг/дм ³	898,0
17	Хлоридтер	мг/дм ³	108,5
18	Фосфаттар	мг/дм ³	0,026
19	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,032
20	Нитритті азот	мг/дм ³	0,023
21	Нитратты азот	мг/дм ³	5,203
22	Жалпы темір	мг/дм ³	0,06
23	Аммоний ионы	мг/дм ³	0,16
24	АББЗ /СББЗ	мг/дм ³	0,03
25	Фенолдар	мг/дм ³	0,0005
26	Мұнай өнімдері	мг/дм ³	0,04
27	Су деңгейі	м	3,065

4 Қосымша

Анықтамалық бөлім

Елді-мекен ауасындағы ластаушы заттардың шекті жол берілген шоғырлары (ШЖШ)

Қоспаның атауы	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптіліксыныбы
	максималды бірреттік (ШЖШ _м)	орта-тәуліктік (ШЖШ _{о.т})	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқымабөлшектер (шаң)	0,5	0,15	3
РМ 10 қалқымабөлшектері	0,3	0,06	
РМ 2,5 қалқымабөлшектері	0,16	0,035	
Хлорлысутек	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Күшән	-	0,0003	2
Озон (жербеті)	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкіртдиоксиді	0,5	0,05	3

Күкіртқышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртсутегі	0,008	-	2
Көміртегіоксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлысутек	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді-мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтер»
(2022 жылғы 02 тамыздағы № ҚР ДСМ-70)

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градация	Атмосфералық ауаның ластануы	Көрсеткіштер	Айға бағалау
I	Төмен	СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ ЕЖҚ, %	2-4 1-19
III	Жоғары	СИ ЕЖҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕЖҚ, %	>10 >50

Мемлекеттік органдардың тұрғындар қоғамдастығына қаратпандыру үшін қалалардың атмосфера ластануының жай-күйі жөніндегі құжат 52.04.667–2005 БҚ. Әзірлеуге, салуға, баяндауға және мұндауға қойылатын жалпы талаптар.

Су пайдалану сыныптарын суды пайдаланудың санаттары (түрлері) бойынша саралау

Суды пайдалану сыныбы	Тазалау мақсаты/түрі	Су пайдалану сыныптары					
		1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып	5 сынып	6 сынып
Су экожүйелерінің қызметі	-	+	+	-	-	-	-
Балық өсіру/ихтиофаунаны қорғау	Албырт балық	+	+	-	-	-	-
	Тұқы балық	+	+	+	-	-	-
Ауыз су-шаруашылық сумен жабдықтау және тамақ өнеркәсібі кәсіпорындарын сумен жабдықтау	Қарапайым өңдеу	+	+	-	-	-	-
	Дағдылы өңдеу	+	+	+	-	-	-
	Қарқынды өңдеу	+	+	+	-	-	-
Мәдени-тұрмыстық су пайдалану	Туризм, спорт, демалыс, шомылу	+	+	+	-	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-	-
	Тұндыру карталарын пайдалану кезінде	+	+	+	+	+	-
Өнеркәсіптік су пайдалану	Технологиялық процестер, салқындату процестері	+	+	+	+	+	-
Гидроэнергетика	-	+	+	+	+	+	+

Су көлігі	-	+	+	+	+	+	+
Тау-кен өндірісі	-	+	+	+	+	+	+

Ескертпе:

"+" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етеді;

"-" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етпейді.

* Су объектілерінде су сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі (ҚР АШМ СРК 09.11. 2016 жылғы №151 Бұйрық, оған 2024 жылғы 4 маусымдағы № 111-НҚ бұйрығымен өзгерістер енгізілді).

Радиациялық қауіпсіздік стандарты

Нормаланған мәндер	Доза шектері
Тиімді доза	Халық
	Жылына орта есеппен алғанда 1 м ³ в кез келген 5 жыл ішінде 5 м ³ в аспайды

* «Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар»

Топырақты ластаушы зиянды заттар шоғырларының шекті жол берілген (бұдан әрі - ШРШ) мөлшері

Заттардың атауы	Шекті рұқсат етілген шоғыр (бұдан әрі - ШРШ) топырақта мг/кг
Қорғасын (жалпы нысан)	32,0
Хром (жылжымалы нысан)	6,0

* Тіршілік ету ортасының қауіпсіздігіне арналған гигиеналық нормативтер Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрі 2021 жылғы 21 сәуірдегі № КР ДСМ -32 бұйрығымен бекітілген

«ҚАЗГИДРОМЕТ» РМК ЖАМБЫЛ ОБЛЫСЫ ФИЛИАЛЫ

МЕКЕН-ЖАЙЫ:
ТАРАЗ ҚАЛАСЫ
ШЫМКЕНТ КӨШЕСІ 22
ТЕЛ. 8-(7262)-31-60-81
8-(7262)-56-80-51
E MAIL:info_zmb@meteo.kz